

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

SPRENDIMAS

DĖL E. I. IR ADB „COMPENSA VIENNA INSURANCE GROUP“ GINČO NAGRINĖJIMO

2019 m. kovo 27 d. Nr. 242-122
Vilnius

Lietuvos bankas gavo E. I. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir ADB „Compensa Vienna Insurance Group“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2018 m. gruodžio 9 d. įvyko įvykis: stovinčios transporto priemonės „Toyota Corolla Verso“, valst Nr. (*duomenys neskelbiami*), vairuotoja R. P. (toliau – draudėja) atidarydama automobilio dureles apgadino šalia stovinčią transporto priemonę „Mercedes Benz E320“, valst Nr. (*duomenys neskelbiami*), kuri nuosavybės teise priklauso pareiškėjui (toliau – įvykis). Pareiškėjas kreipėsi į draudiką, apdraudusį eismo įvykio kaltininko – automobilio valdytojo civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, prašydamas išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui padarytą žalą. Draudikas atsisakė dėl 2018 m. gruodžio 9 d. įvykio pareiškėjui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Mercedes Benz E320“ padarytą žalą. Draudikas nurodė, kad, remiantis Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCPDĮ) 2 straipsnio 3 dalimi, draudžiamuoju įvykiu pripažįstamas eismo įvykis, kurio metu, pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo (toliau – Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas) 2 straipsnio 12 dalies nuostatas, žala padaroma judant transporto priemonei. Draudiko teigimu, abu automobiliai per 2018 m. gruodžio 9 d. įvykį stovėjo, todėl įvykis neatitinka Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 12 dalyje įtvirtintos eismo įvykio sampratos.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu nemokėti draudimo išmokos, kreipėsi į Lietuvos banką prašė rekomenduoti draudikui 2018 m. gruodžio 9 d. įvykį pripažinti draudžiamuoju eismo įvykiu ir atlyginti pareiškėjo patirtą žalą. Pareiškėjas nurodė, kad draudikas nepagrįstai nepripažįsta eismo įvykiu įvykio, per kurį stovinčios transporto priemonės vairuotoja (draudėja), atidarydama dureles, apgadino kitą šalia stovinčią transporto priemonę. Pareiškėjas pažymi, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (toliau – ESTT) yra konstatavęs, kad eismo įvykiu galima laikyti ir tokį įvykį, kai jame dalyvauja stovinčios transporto priemonės.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė nesutinkąs su pareiškėjo reikalavimu ir prašo jį atmesti. Draudikas teigia, kad vadovaujasi Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 12 dalimi, pagal kurią bent vienos eismo įvykyje dalyvaujančios transporto priemonės judėjimas yra būtina sąlyga įvykį laikyti eismo įvykiu. Draudikas pažymi, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (toliau – LAT) 2011 m. gegužės 24 d. nutartyje (baudžiamosios bylos Nr. 2K-239/2011) bei 2014 m. birželio 19 d. nutartyje (baudžiamosios bylos Nr. 2K-317/2014) suformavo praktiką dėl direktyvos, kuriai prieštarauja ją įgyvendinantis nacionalinis įstatymas, tiesioginio taikymo galimybės nebuvimo, kai joje nustatyti įpareigojimai liečia privačius asmenis, t. y. kai ginčas yra kilęs tarp privačių asmenų, o ne tarp privataus asmens ir valstybės. Draudiko teigimu, LAT konstatavo, kad direktyva neveikia tiesiogiai, o jos nuostatos pirmiausia skirtos valstybėms narėms, kurios, priimdamos atitinkamus nacionalinės teisės aktus, turi perkelti direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę.

Draudikas nurodo ir tai, kad, net jei direktyvos nuostatos, kuriomis siekiama asmenims suteikti teisių ar nustatyti įpareigojimus, yra pakankamai aiškios, tikslios ir besąlygiškos, jomis iš esmės negali būti remiamasi byloje, kuriose šalys yra privatūs asmenys, o aiškinant atitinkamas nacionalinės teisės normas galimybę atsižvelgti į direktyvos turinį riboja bendrieji teisės principai.

Draudikas taip pat nurodė, kad, pagal Draudimo priežiūros komisijos 2004 m. balandžio 23 d. nutarimu Nr. 47 patvirtintų Standartinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo sutarties sąlygų 26 punktą, draudimo įmoką apskaičiuoja draudikas, draudimo įmoka turi būti nustatoma atsižvelgiant į draudiko suteikiamą draudimo apsaugą draudėjui (apdraustiesiems), taip pat draudimo įmoka turi būti proporcinga draudiko prisiimamiems įsipareigojimams pagal draudimo sutartį ir nepažeisti draudėjo (apdraustųjų) interesų. Draudikas pažymi, kad prieš sudarydamas draudimo sutartį draudikas vertina galimą draudimo riziką ir nustato draudėjo už šios rizikos perkėlimą draudikui mokėtiną draudimo įmoką. Draudiko teigimu, eismo įvykio sąvoką aiškinant plačiau, kitaip, nei apibrėžta Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 12 dalyje, draudikas atitinkamai vertintų ir draudimo riziką ir, atsižvelgdamas į tai, nustatytų atitinkamą mokėtiną draudimo įmoką. Draudikas mano, kad transporto priemonių valdytojų privalomojo civilinės atsakomybės draudimo santykiuose eismo įvykio sąvokos aiškinimas tiesiogiai pagal direktyvą, t. y. plačiau, nei nustatyta nacionaliniame įstatyme, lemtų teisės galiojimą atgaline data (tokios nuostatos taikymą sudarant draudimo sutartį, kai buvo vertinama draudimo rizika ir skaičiuojama draudimo įmoka) ir nepagrįstai pažeistų draudiko teisėtus lūkesčius dėl prisiimtų įsipareigojimų (pažeistų bendrąjį teisinio saugumo principą). Be to, draudiko nuomone, tiesioginis direktyvos taikymas palieštų ne tik draudiko, kaip privataus asmens, teisėtus lūkesčius, bet ir draudėjo interesus.

Taigi, draudikas teigia neturintis pagrindo keisti sprendimo dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiško ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl įvykio (stovinčiai transporto priemonei stovinčio automobilio duralėmis padarytos žalos) atitikties TPVCAPDĮ nurodytiems draudžiamąjį įvykio požymiams ir 2018 m. gruodžio 9 d. įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, kuriam įvykus draudikas privalo išmokėti draudimo išmoką.

Dėl įvykio (stovinčiai transporto priemonei stovinčio automobilio duralėmis padarytos žalos) atitikties TPVCAPDĮ nurodytiems draudžiamąjį įvykio požymiams

Draudžiamąjį įvykio sąvoka įtvirtinta TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje. Pagal ją draudžiamuoju įvykiu pripažįstamas eismo įvykis, kuriam įvykus pagal TPVCAPDĮ turi būti išmokama išmoka.

Aiškinant šios normos turinį svarbu pažymėti, kad TPVCAPDĮ nuostatomis yra įgyvendinta transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo santykių teisiniui reguliavimui Europos Sąjungos teisėje skirta 1972 m. balandžio 24 d. Tarybos direktyva 72/166/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo įgyvendinimu, suderinimo; 1983 m. gruodžio 30 d. Antroji Tarybos direktyva 84/5/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo; 1990 m. gegužės 14 d. Trečioji Tarybos direktyva 90/232/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo; 2000 m. gegužės 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/26/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, suderinimo, iš dalies pakeičianti Tarybos direktyvas 73/239/EEB ir

88/357/EEB (Ketvirtoji transporto priemonių draudimo direktyva); 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/14/EB, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 72/166/EEB, 84/5/EEB, 88/357/EEB ir 90/232/EEB bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/26/EB, susijusias su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu.

Visos nurodytose direktyvose nurodytos taisyklės kodifikuotos 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/103/EB dėl motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo ir privalomojo tokios atsakomybės draudimo patikrinimo (toliau – Direktyva), kuri galioja nuo 2009 m. spalio 27 d. Ja panaikintos ankstesnės penkios direktyvos, o nuorodos į panaikintas direktyvas laikomos nuorodomis į naująją direktyvą.

Kasacinis teismas savo nutartyje yra pažymėjęs, kad „remiantis nuoseklia ETT praktika, nacionalinis teismas, taikydamas nacionalinės teisės aktus, ypač nacionalinio įstatymo, priimto konkrečiai direktyvai (-oms) įgyvendinti, nuostatas, turi pareigą jas aiškinti kuo labiau atsižvelgdamas į susijusios direktyvos tekstą ir tikslą, kad būtų pasiektas joje nustatytas rezultatas (ETT 2005 m. kovo 10 d. sprendimo byloje *Vasiliki Nikoloudi prieš Organismos Tilepikoinonion Ellados AE*, C-196/02, 73 punktą; 2010 m. sausio 28 d. sprendimo byloje *Uniplex (UK) Ltd prieš NHS Business Services Authority*, C-406/08, 45, 46 punktus ir juose nurodytą praktiką)“ (LAT 2018 m. sausio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44-1075/2018). Taip pat 2010 m. lapkričio 19 d. LAT Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo reglamentavimo ir teismų praktikos apžvalgoje Nr. AC-34-1 yra nurodęs, kad „nepaisant to, kad draudėjai, apdraustieji ar žalą patyrę tretieji asmenys prieš kitus privačius asmenis – draudikus – negali pasinaudoti ne laiku ar netinkamai į nacionalinę teisę perkeltomis aiškėmis, tiksliais ir besąlygiškais direktyvos nuostatomis (horizontalaus direktyvų veikimo negalimumas) arba prieš viešuosius asmenis, kai direktyvų nuostatos nėra aiškios, tikslios ar besąlygiškos, nacionaliniai teismai bet koku atveju turi užtikrinti tokį nacionalinės teisės aiškinimą ir taikymą, kad jis atitiktų Europos Sąjungos teisę (netiesioginis direktyvų veikimas). Ši nacionalinių teismų pareiga nukreipta į direktyvomis siekiamo tikslo ir įtvirtintų reikalavimų pasiekimą (harmoningas teisės aiškinimas).“ Be to, svarbu akcentuoti ir tai, kad turi būti atsižvelgiama ne tik į direktyvų nuostatas, bet ir į atitinkamą ESTT praktiką, suformuotą aiškinant direktyvų, kurios įgyvendintos konkrečioje byloje taikytiniais nacionalinės teisės aktais, nuostatas.

Svarbu yra tai, kad kasacinis teismas savo nutartyje taip pat pažymėjo, kad „nė vienoje iš direktyvų nepateikta apibrėžtis, kaip pagal šias direktyvas reikia suprasti sąvokas „įvykis“, „nelaimingas atsitikimas“, „eismas“ ar „transporto priemonių naudojimas“. Pagal nusistovėjusią ETT praktiką iš vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, kad kai Sąjungos teisės nuostatoje nėra jokio aiškaus nukreipimo į valstybių narių teisę šių nuostatų prasmei ir apimčiai nustatyti, tokia nuostata visoje Europos Sąjungoje paprastai turi būti aiškinama savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant ne tik į jos tekstą, bet ir į jos kontekstą ir teisės aktų, kurio dalis ji yra, siekiamus tikslus (ETT 2014 m. rugsėjo 4 d. sprendimo byloje *Vnuk*, C-162/13, 42, 48 punktus)“ (LAT 2018 m. sausio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44-1075/2018).

ESTT formuoja nuoseklią praktiką, kaip turėtų būti aiškinama Direktyvos 72/166/EEB 3 straipsnio 1 dalyje, kurios turinys iš esmės atitinka Direktyvos 3 straipsnio pirmos ir antros pastraipų turinį, įtvirtinta sąvoka „transporto priemonių [eismas]“: „sąvoka „transporto priemonių [eismas]“ apima bet koki transporto priemonės naudojimą, kuris atitinka įprastą šios transporto priemonės funkciją (ETT 2014 m. rugsėjo 4 d. sprendimo byloje *Vnuk*, C-162/13, 59 punktą); tai, ar jos variklis įvykio momentu buvo įjungtas, neturi reikšmės“ (ETT 2017 m. lapkričio 28 d. sprendimas byloje *Rodrigues de Andrade*, C-514/16, 39 punktą).

Lietuvos banko vertinimu, panašų išaiškinimą ESTT pateikė ir 2018 m. lapkričio 15 d. sprendime byloje Nr. C-648/17, kurioje pažymėjo, kad „transporto priemonių durelių atidarymas yra jos naudojimas, kuris atitinka įprastą šios transporto priemonės funkciją, kadangi tai leidžia, be kita ko, asmenims įlipti ir išlipti, pakrauti ir iškrauti šia transporto priemone vežamas ar vežtas prekes. Šiai išvadai neturi įtakos, kad pagrindinėje byloje aptariamos transporto priemonės įvykio momentu nevažiavo, bet buvo stovėjimo aikštelėje.“ Atsižvelgdamas į tai, ESTT konstatavo, kad „sąvoka „transporto priemonių [eismas]“ apima situaciją, kai stovėjimo aikštelėje stovinčios transporto priemonės keleivis, atidarydamas šios transporto priemonės dureles, kliudo šalia stovinčią transporto priemonę ir ją apgadina.“ Taigi, atsižvelgiant į pirmiau nurodytas ESTT nuostatas, Lietuvos banko vertinimu,

nagrinėjama atveju svarbu yra tai, kad ESTT kryptingai formuoja praktiką ta linkme, kad sprendžiant, ar įvykis kvalifikuotinas kaip transporto priemonių eismo įvykis, kuriam gali būti taikoma privalomojo draudimo apsauga, draudžiamąjo įvykio sąvoka turi būti aiškinama plačiau, t. y. draudimo apsauga turi būti teikiama ir tais atvejais, kai transporto priemonė yra *valdoma ar naudojama* (vienas iš atvejų, kai iš stovinčios transporto priemonės išlipant valdytojui ar keleiviui dūrelėmis yra padaroma žala kitai stovinčiai transporto priemonei).

Svarbu pažymėti, kad TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje yra įtvirtinta draudžiamąjo eismo įvykio sąvoka: privalomojo draudimo prasme draudžiamuoju eismo įvykiu laikomas tik toks eismo įvykis, kuriam įvykus pagal TPVCAPDĮ turi būti mokama draudimo išmoka. TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, kad išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims *valdant ar naudojant* transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Lietuvos banko vertinimu, sistemiškai ir lingvistiškai aiškinant TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalį ir TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalį, draudiko prievolė mokėti draudimo išmoką kyla ne dėl bet kurio eismo įvykio, o tik dėl tokio, kurio metu *valdant ar naudojant transporto priemonę valdytojui kyla civilinė atsakomybė*. Taigi, atsižvelgiant į TPVCAPDĮ sisteminį ir lingvistinį aiškinimą bei į pirmiau minėtą ESTT formuojamą praktiką, darytina išvada, kad stovinčios transporto priemonės dūrelių atidarymas yra transporto priemonės naudojimas, o kai naudojant transporto priemonę yra padaroma žala ir kai už šią žalą atsakingam asmeniui pagal įstatymus kyla civilinė atsakomybė, tai yra laikoma draudžiamuoju eismo įvykiu.

Lietuvos banko vertinimu, svarbu pabrėžti tai, kad TPVCAPDĮ, kaip ir Direktyvoje, nėra tiesiogiai apibrėžtos „eismo įvykio“ sąvokos. Atsižvelgiant į ESTT 2018 m. lapkričio 15 d. sprendime byloje Nr. C-648/17 pateiktą „transporto priemonių [eismas]“ sąvokos aiškinimą, darytina išvada, kad Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje apibrėžta „eismo įvykio“ sąvoka nėra tapati TPVCAPDĮ 2 straipsnio 3 dalyje minimai sąvokai „eismo įvykis, kuriam įvykus pagal šį įstatymą turi būti išmokama išmoka“. Todėl nėra pagrindo sutikti su draudiko argumentu, kad nagrinėjama atveju Direktyvą įgyvendinančios TPVCAPDĮ nuostatos prieštarauja Direktyvai. Nenustačius prieštaravimo tarp Direktyvos ir ją įgyvendinančio nacionalinio teisės akto – TPVCAPDĮ, taip pat nenustačius poreikio sprendžiant tarp pareiškėjo ir draudiko kilusį ginčą tiesiogiai taikyti Direktyvos nuostatas, draudiko nurodomi LAT 2011 m. gegužės 24 d. ir 2014 m. birželio 19 d. išaiškinimai baudžiamosiose bylose Nr. 2K-239/2011 ir 2K-317/2014 šiuo atveju nėra aktualūs (nėra taikytini).

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas taip pat pažymėjo, kad jeigu eismo įvykio sąvoka būtų aiškinama plačiau, draudikas atitinkamai vertintų draudimo riziką ir nustatytų atitinkamą mokėtiną draudimo įmoką. Taigi, draudikas nurodo, kad tiesioginis direktyvos taikymas paliestų ne tik draudiko, kaip privataus asmens, teisėtus lūkesčius, bet ir draudėjo, kuriam dėl tokio draudžiamąjo įvykio pripažinimo tam tikrą laikotarpį didėtų draudimo įmoka, interesus. Lietuvos banko vertinimu, atsižvelgiant į draudiko nurodomas aplinkybes, pažymėtina, kad draudikas nei pareiškėjui, nei Lietuvos bankui nepateikė jokių objektyvių įrodymų, kurių pagrindu būtų galima nustatyti, kad draudikas, apskaičiuodamas draudimo įmoką ir prisiimdamas draudimo riziką, neįvertino rizikos, kad TPVCAPDĮ prasme draudžiamuoju eismo įvykiu laikomas įvykis, kai transporto priemonė yra valdoma ar naudojama, t. y. kai iš stovinčios transporto priemonės išlipant valdytojui ar keleiviui dūrelėmis yra padaroma žala kitai stovinčiai transporto priemonei. Be to, svarbu pažymėti ir tai, kad draudikui, kaip profesinę veiklą vykdančiam subjektui, yra keliami aukštesni atidumo, rūpestingumo ir sąžiningumo reikalavimai. Draudikas, vykdydamas draudimo veiklą, privalo maksimaliai atidžiai ir rūpestingai vykdyti savo pareigas. Dėl šios priežasties draudikas, būdamas savo srities profesionalas, privalėjo sekti tiek ESTT, tiek LAT dar iki 2018 m. gruodžio 9 d. eismo įvykio suformuotą praktiką, prisiimti atitinkamą draudimo riziką ir apskaičiuoti tokią draudimo riziką atitinkančią draudimo įmoką. Taigi, Lietuvos banko vertinimu, draudiko nurodomi argumentai, kad dėl plačiau aiškinamos eismo įvykio sąvokos būtų pažeisti draudiko teisėti lūkesčiai ir draudėjai nepagrįstai padidėtų draudimo įmoka, yra vertintini kritiškai, todėl atmestini.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kas buvo išdėstyta, darytina išvada, kad nagrinėjamas įvykis (stovinčiai transporto priemonei stovinčio automobilio dūrelėmis padaryta žala) atitinka TPVCAPDĮ nurodytus draudžiamąjo eismo įvykio požymius, o nustačius visas draudžiamąjo įvykio kaltininko civilinei atsakomybei kilti būtinas sąlygas, draudikas privalo nukentėjusiam asmeniui mokėti draudimo išmoką.

Dėl draudiko sprendimo 2018 m. gruodžio 9 d. įvykio nepripažinti draudžiamuoju pagrįstumo

Remiantis TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalimi, draudimo išmoka šio įstatymo nustatyta tvarka mokama dėl nukentėjusiems tretiesiems asmenims padarytos žalos, kai už žalą atsakingiems asmenims valdant ar naudojant transporto priemonę atsiranda civilinė atsakomybė. Atsižvelgiant į šias nuostatas, pažymėtina, kad draudikas, prieš priimdamas sprendimą dėl draudimo išmokos mokėjimo, privalo įsitikinti, kad draudėjui arba apdraustajam atsirado civilinė atsakomybė dėl eismo įvykio metu padarytos žalos. Sprendžiant klausimą dėl eismo įvykio dalyvių civilinės atsakomybės atsiradimo, turi būti nustatytos jų civilinės atsakomybės sąlygos: neteisėti veiksmai (CK 6.246 straipsnis), žala (CK 6.249 straipsnis), priežastinis ryšys tarp asmens neteisėtų veiksmų ir atsiradusios žalos (CK 6.247 straipsnis) bei kaltė (CK 6.248 straipsnis).

Draudikas neginčijo fakto, kad per 2018 m. gruodžio 9 d. įvykį buvo apgadinta transporto priemonė „Mercedes Benz E320“. iš Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktų dokumentų ir paaiškinimų nustatyta, kad transporto priemonei „Mercedes Benz E320“ padaryta žala nebūtų atsiradusi, jei iki 2018 m. gruodžio 9 d. įvykio apdraustą automobilį naudojęs trečiasis asmuo (draudėja), kurio civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių valdytojų draudimu buvo apdraudęs draudikas, nebūtų atidaręs automobilio durelių ir jomis kliudęs stovinčio automobilio „Mercedes Benz E320“. Taigi, darytina išvada, kad draudėja, kurios civilinę atsakomybę privalomuoju transporto priemonių valdytojų draudimu buvo apdraudęs draudikas, prieš 2018 m. gruodžio 9 d. įvykį nesilaikė visų atidumo ir rūpestingumo reikalavimų, kurie keliami valdant ir naudojant transporto priemonę, ir atidarydama stovinčio automobilio dureles sukėlė žalą kito asmens (pareiškėjo) turtui.

Siame kontekste pažymėtina, kad civilinės atsakomybės atveju neteisėtais veiksmais laikomas ir bendro pobūdžio pareigos elgtis atidžiai ir rūpestingai pažeidimas (CK 6.246 straipsnio 1 dalis), o asmuo laikomas kaltas, jeigu, atsižvelgiant į prievolės esmę bei kitas aplinkybes, jis nebuvo tiek rūpestingas ir apdairus, kiek atitinkamomis sąlygomis buvo būtina. Paprastas neatsargumas, kaip kaltė, sudaranti pagrindą civilinės atsakomybės privalomojo draudimo santykiams atsirasti, gali būti kaip objektyvi klaida, mažiausias neapsižiūrėjimas, neatidumas ir nepakankamas apdairumas, net nesugebėjimas konkrečioje situacijoje numatyti visų saugaus eismo galimybių ir jomis pasinaudoti (LAT 2008 m. kovo 3 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-153/2008).

Atkreiptinas dėmesys, kad nei draudėja, nei draudikas draudėjos veiksmų neteisėtumo neginčijo. Draudėja, 2018 m. gruodžio 9 d. pasirašydama Eismo įvykio deklaraciją, pripažino esanti atsakinga už sukeltą įvykį. Jei draudėja būtų laikiusis visų atidumo ir rūpestingumo reikalavimų, žala pareiškėjui nebūtų atsiradusi. Kaltę suponuoja žalos padarymo faktas.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog draudėjos, kaip apdraustos automobilio valdytojos, veiksmuose pasireiškė visos civilinės atsakomybės sąlygos, remiantis TPVCAPDĮ 3 straipsnio 1 dalimi, draudikui kyla pareiga 2018 m. gruodžio 9 d. eismo įvykį pripažinti draudžiamuoju. Remiantis nustatytomis aplinkybėmis, pareiškėjo reikalavimas pripažinti 2018 m. gruodžio 9 d. įvykį draudžiamuoju yra tenkintinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.1 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

1. Tenkinti pareiškėjo E. I. reikalavimą ir rekomenduoti draudikui pripažinti 2018 m. gruodžio 9 d. įvykį draudžiamuoju.

2. Įpareigoti draudiką per mėnesį nuo šio sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti Lietuvos banką apie šio sprendimo rezoliucinės dalies 1-ame punkte nurodytos rekomendacijos įgyvendinimą (neįgyvendinimą). Draudikui neįvykdžius minėtos rekomendacijos, apie tai bus paskelbta Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Reguliuojamos rinkos priežiūros skyriaus
viršininkas, pavaduojantis Finansinių paslaugų
ir rinkų priežiūros departamento direktorių

Vaidas Cibas